

Základní škola a Mateřská škola U Studny, Karviná,
příspěvková organizace
Centrum 2290/14, 734 01, Karviná - Mizerov

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

2024/2025

Vypracovala: Mgr. Petra Lasotová - školní metodik prevence (ZŠ Studna)

Mgr. Jiřina Stenclá - školní metodik prevence (ZŠ Maják)

Schválil: Mgr. Martin Bandor - ředitel školy

Obsah

Personální složení, základní údaje školy.....	5
Charakteristika školy a její vnitřní zdroje	6
Záměr Preventivního programu školy	6
Legislativní základ.....	7
Stanovení cílů Preventivního programu školy.....	8
1. Dlouhodobé cíle.....	8
2. Střednědobé cíle.....	8
3. Krátkodobé cíle.....	8
Primární prevence - specifická, nespecifická.....	9
Cílová skupina - žáci.....	9
Cílová skupina - pedagogové a ostatní zaměstnanci.....	10
Cílová skupina - zákonní zástupci	11
Aktivity primární prevence specifické	11
Cílová skupina - žáci.....	11
Cílová skupina - pedagogové a ostatní zaměstnanci.....	14
Cílová skupina - zákonní zástupci	14
Kontakty na externí odborníky.....	14
Způsob vyhodnocení efektivity preventivního programu	16
PŘÍLOHA č. 1 - Strategie předcházení školní neúspěšnosti	17
PŘÍLOHA č. 2 - Strategie předcházení šikany.....	20

Personální složení, základní údaje školy

Název a adresa školy	Základní škola a Mateřská škola, U Studny, Karviná, příspěvková organizace		
	Centrum 2290/14, 734 01 Karviná - Mizerov		
IČO	48004511		
ID datové schránky	9aruuq9		
Ředitel školy	Mgr. Martin Bandor	558 271 951	HB 12
		martin.bandor@ustudny.cz	
Zástupkyně ředitele	Mgr. Stanislava Starzová	558 271 952	HB 12
		stanislava.starzova@ustudny.cz	
Školní metodik prevence ZŠ Studna	Mgr. Petra Lasotová	558 271 984	HB 18
		petra.lasotova@ustudny.cz	
Školní metodik prevence ZŠ Maják	Mgr. Jiřina Stenclá	596 311 196	odloučené pracoviště Majakovského 2219, 2. patro
		jirina.stenclha@ustudny.cz	
Výchovný poradce ZŠ Studna	Mgr. Stanislava Starzová	558 271 952	HB 12
		stanislava.starzova@ustudny.cz	
Výchovný poradce ZŠ Maják	Mgr. Pavlína Mojová	739 626 153 596 311 196	odloučené pracoviště Majakovského 2219, 2. patro
		pavlina.mojova@ustudny.cz	
Školní psycholog ZŠ Studna	Mgr. Blanka Vařechová	558 271 989	hlavní chodba, směr tělocvična
		blanka.varechova@ustudny.cz	
Školní psycholog ZŠ Maják	Mgr. Radim Štefek	596 311 196	odloučené pracoviště Majakovského 2219, 1. patro
		radim.stefek@ustudny.cz	
Speciální pedagog ZŠ Maják	Mgr. Aneta Bilko Gazur	596 311 196	odloučené pracoviště Majakovského 2219, 1. patro
		aneta.bilko@ustudny.cz	

Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

Na základě rozhodnutí zřizovatele dne 1. 8. 2024 došlo ke sloučení školy ZŠ a MŠ U Studny se ZŠ a MŠ Majakovského, přičemž nástupnickou organizací se stala Základní škola a Mateřská škola, U Studny, Karviná, příspěvková organizace. Škola disponuje 6 odloučenými pracovišti:

- ZŠ Maják, Majakovského 2219, 734 01 Karviná - Mizerov
- Mateřská škola Centrumáček, Centrum 2314, 734 01 Karviná - Mizerov
- Mateřská škola Čajkovička, Čajkovského 2215, 734 01 Karviná - Mizerov
- Mateřská škola Kapitánka, Kpt. Jaroše 2224/4, 734 01 Karviná - Mizerov
- Školní jídelna při Základní škole, U Studny, Kirovova 2300/14, 734 01 Karviná - Mizerov
- Školní družina při Základní škole, U Studny, Kirovova 2300/14, 734 01 Karviná - Mizerov

Při posledním sběru dat zahajovacího výkazu o základní škole k 30. 9. 2024 vykazuje Základní škola U Studny 500 žáků ve 28 třídách. Ve škole pracuje celkem 41 pedagogů, 9 asistentek pedagoga, 2 školní psychologové, 1 speciální pedagog a 6 vychovatelek ve školní družině. Škola dále zaměstnává ekonomku, 2 sekretářky (administrativní pracovníci, personalistku), správce majetku, 9 zaměstnanců úklidu a údržby a 10 pracovníků ve školní kuchyni. Kromě kmenových tříd je k dispozici i řada odborných učeben. Oficiální zaměření schválené MŠMT škola nemá. Snažíme se být otevření široké veřejnosti a všem žákům, respektujeme individualitu každého žáka. Podporujeme rozvoj žáků ve všech oblastech výchovně-vzdělávacího procesu. Systematicky u nich rozvíjíme digitální gramotnost, zapojujeme se do sportovních aktivit i jiných soutěží pořádaných externími institucemi. Výuku žákům zpěstřujeme řadou projektových dní a dalších aktivit pořádaných žákovským parlamentem i pedagogy samotnými. Žákům nabízíme smysluplné vyplnění volného času prostřednictvím mnohých zájmových útvarů. V posledních letech se také intenzivně zapojujeme do mezinárodní spolupráce v rámci platformy eTwinning a Erasmus+, naší škole byla také na období 2024 - 2027 udělena Akreditace Erasmus pro školní vzdělávání.

Záměr Preventivního programu školy

Preventivní program je vytvořen na základě Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027. Vychází z Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28, 24 příloh vydaných a pozměněných v r. 2015 – 2023, z Vyhlášky MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, novela vyhlášky 197/2016 Sb. a Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Souhrn veškeré právní legislativy, ze kterých Preventivní program školy vychází je uveden v kapitole Legislativní předpisy.

Na realizaci preventivního programu se podílí celý pedagogický sbor, zákonní zástupci, odborníci a další instituce, které se zabývají prevencí rizikového chování. Koordinaci tvorby a vyhodnocení realizace zajišťuje školní metodik prevence. Na základě výsledku evaluace je Preventivní program školy každoročně aktualizován a přizpůsoben současnému stavu a potřebám školy. Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným s rizikovým chováním, případně minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich šíření. Jednou z hlavních priorit školy je vytváření a udržování bezpečného prostředí, ochrana žáků a jejich zdraví před

veškerými rizikovými projevy chování. Škola respektuje každého jedince, odmítá násilí, přiznává riziko výskytu šikany a v případě jejího vyskytnutí ji bude bez zbytečných průtahů řešit dostupnými prostředky.

V primární prevenci naší školy se snažíme nacházet aktivity, kterými bychom předcházeli problémům spojeným s rizikovými projevy chování a omezili jejich dopady na ostatní žáky. Základním záměrem našeho přístupu je výchova žáků ke zdravému stylu života, k osvojení prosociálního chování a rozvoji osobnosti každého jednotlivce. Snažíme se upevňovat morální hodnoty a zvyšovat schopnost žáků činit zodpovědná rozhodnutí. Nežádoucí vzorce chování podchycujeme a minimalizujeme jejich projevy. Školní metodik prevence v úzké spolupráci se školní psychologkou, výchovnou poradkyní, třídními učiteli i ostatními pedagogy neustále sleduje nežádoucí chování a snaží se mu předcházet. Zároveň je věnována pozornost celé škále rizikových forem a projevů chování. Preventivní program je zaměřen na mnohá možná nebezpečí, jako je např. netolismus, závislosti na návykových látkách, kouření, alkoholismus, negativní vliv médií, nevhodné sexuální projevy na sociálních sítích, šikana/kyberšikana, různé formy násilného chování, otázky rasové nesnášenlivosti, xenofobie, týrání a sexuální zneužívání dětí. Pozornost však také zaměřujeme na neomluvenou absenci včetně skrytého záškoláctví a násilné chování žáků vůči sobě navzájem.

Součástí Preventivního programu školy je i spolupráce s osvětovými organizacemi a dle dostupné aktuální nabídky využíváme jejich programy a vzdělávání ve specifické primární prevenci rizikového chování. I v letošním školním roce zorganizujeme projektový den spojený s primární prevencí - Den offline (stmelení třídních kolektivů, rozvoj kamarádských vztahů ve třídě, bezpečí v kybersprostoru).

Legislativní základ

Preventivní program školy vychází z následujících legislativních předpisů a vnitrostátních předpisů a dokumentů:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. - Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, vyhláška č. 197/2016 Sb., s účinností od 1. 9. 2016
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 27/2016 Sb. - Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. 458/2005 Sb. - Vyhláška, kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče
- Vyhláška č. 438/2006 Sb. - Vyhláška, kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010-28 od 1. 11. 2010
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j.: MSMT 21149/2016

- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance,
- č.j. 14 423/1999-22 (Věstník MŠMT sešit 5/1999)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005-25
- Metodické doporučení k bezpečnosti žáků a studentů ve školách a školských zařízeních: Minimální standard bezpečnosti, č.j.: 1981/5015-1
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.:25884/2003-24
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11 691/2004-24
- Strategie primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Moravskoslezském kraji na období 2019–2027

Kompletní seznam právních předpisů se zaměřením na primární prevenci rizikového chování je součástí aktualizovaného dokumentu Krizové plány.

Stanovení cílů Preventivního programu školy

1. Dlouhodobé cíle

- zlepšovat mezilidské vztahy, podporovat vzájemnou pomoc; nejen mezi jednotlivci, ale také mezi jednotlivými třídními kolektivy
- pěstovat v žácích naší školy pocit sounáležitosti k dění v naší škole, pocit hrdosti na úspěchy naší školy
- pěstovat a důsledně vyžadovat zásady slušného chování
- cvičit sebeovládání a umění zapojit se a obstát v kolektivu
- zapojovat žáky do mimoškolních aktivit a učit správně trávit volný čas
- rozvíjet osobnost žáka, posilovat jeho pozitivní vlastnosti
- učit žáky, jak řešit problémy a krizové situace
- seznamovat žáky s nebezpečím návykových látek
- seznamovat s nástrahami internetu

2. Střednědobé cíle

- zapojit a aktivovat rodiče (zejména žáků vyšších ročníků)
- pokračovat ve spolupráci s Policií ČR
- spolupráce s PPP
- systémové třídnické hodiny
- zlepšení spolupráce mezi pedagogy a jednotlivými členy školního poradenského pracoviště
- osvětová činnost třídních učitelů, výchovného poradce a školního metodika prevence ve třídách v oblasti specifické prevence (netolismus, kouření v areálu školy, záškoláctví)

3. Krátkodobé cíle

- seznámení pedagogů s preventivním programem školy
- seznámení pedagogů s aktualizovanou verzí krizových plánů školy

- pravidelné schůzky školního poradenského pracoviště
- průběžné vzdělávání pedagogů v oblasti prevence (DVPP, PPP, aj.)
- monitoring třídních kolektivů (třídní učitel ve spolupráci se školním psychologem a školním metodikem prevence)
- pravidelný měsíční reporting třídního učitele
- systémové třídnické hodiny
- konkrétní akce pro žáky (adaptační kurz pro šestý ročník, sportovní, vzdělávací a kulturní akce)

Primární prevence - specifická, nespecifická

Cílová skupina - žáci

- seznámení s činnostmi školního metodika prevence, školního psychologa i výchovného poradce (seznámení s tím kdy, kde a co s jednotlivými osobami mohou konzultovat)
- realizace aktivit zaměřených na poskytování informací žákům v rámci výchovně vzdělávacího procesu, informací týkajících se zdraví, zdravého životního stylu a primární prevence rizikového chování žáku (neomluvené hodiny, záškoláctví, agresivita, vulgarismy, šikana, alkohol na školních akcích, nástrahy v kyberprostoru atd.)
- preventivní témata v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů
 - závislosti (tabakismus, alkoholismus, nealkoholové drogy, gambling, náboženský fanatismus, mentální anorexie a bulimie)
 - disociální chování (zlozvyky, neposlušnost a nekázeň, vzdorovitost, negativismus, lež), asociální chování (záškoláctví, toulavost), autoagrese a sebepoškozování, rasismus a xenofobie, antisociální chování (delikvence mladistvých, toxikomanie, agresivita, vandalství, krádeže, loupeže, sexuální a mravní delikty)
 - problematika online bezpečí (internetové challenge)
 - volba povolání a trh práce
 - osobní a duševní hygiena, psychické zdraví člověka, práce s emocemi
 - výživa, pohybové aktivity
 - oblast společenskovední, formy komunikace, rozvoj sociální dovednosti
 - partnerské vztahy, sexuální život a zodpovědnost za něj

Proporční rozvržení témat prevence rizikového chování (ve vyučovacích předmětech)

typ RCH ročník	1. - 2. ročník	3. - 4. ročník	5. - 6. ročník	7. - 9. ročník	počet hodin celkem
závislosti	2	2	4	4	12
disociální/asociální chování	2	2	2	2	8
agrese/šikana	1	3	3	4	11
rasismus/xenofobie	0	1	1	1	3
sekty	0	1	1	1	3
sex. rizikové chování	0	1	2	4	7
adiktologie	2	2	4	2	10
týrání/zneužívání	1	1	1	1	4
poruchy příjmu potravy	0	2	3	3	8
autoagrese, sebepoškozování	0	2	3	3	8
počet hodin celkem	8	17	24	25	74

- osvětové a poradenské činnosti poskytované žákům ve spolupráci s odborníky či specializovanými zařízeními
- podpora aktivního sociálního učení, rozvoj kvalitních mezilidských vztahů
- mediální gramotnost - kritické přijímání informací, rozpoznání fake news, rozpoznání lživé reklamy, propagandy
- právní vědomí, trestní zodpovědnost, trestní řád
- zvýšená pozornost věnovaná podpoře učebním stylům a umění učit se, předcházení školní neúspěšnosti
- péče o nadané žáky a žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování, kteří jsou integrováni do výchovně vzdělávacího procesu do běžných tříd
- motivace k mimoškolním aktivitám
- smysluplné trávení volného času (nabídka široké škály volnočasových aktivit, které jsou realizovány ve škole i v mimoškolní oblasti)
- problematika patologických závislostí
- realizace projektových dní na škole - Den offline, výtvarná soutěž zaměřená na prevenci rizikových projevů chování
- poradenství žákům ze strany odborníků ve škole (pedagogové, třídní učitelé, členové školního poradenského pracoviště) i externích odborníků (viz kapitola Kontakty na externí odborníky)
 - osobní konzultace
 - komunitní kruhy
 - třídnické hodiny
 - schránka důvěry

Cílová skupina - pedagogové a ostatní zaměstnanci

- podpora vzájemné pozitivní komunikace mezi pedagogy a žáky i pedagogy/zaměstnanci školy navzájem
- respektování individuality žáků
- vytváření kladného příkladu pro žáky
- pomoc žákům při překonávání překážek, nabídka služeb odborníků
- vstupy členů školního poradenského pracoviště na organizačních poradách
- metodické vedení pedagogů školním metodikem prevence, poradenství pro pedagogy (zajištěno školním metodikem prevence ve spolupráci s ostatními členy školního poradenského pracoviště)
- sdílení informací získaných od okresní metodičky prevence v PPP Orlová (Mgr. Michaela Skřížalová)
- aktivní přístup pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti primární prevence
- aktualizace informací na webových stránkách školy (informace v sekci ŠPP, včetně online nástěnky primární prevence)
- zkvalitnění komunikace mezi školou a rodiči (neformální akce třídy, zapojení rodičů do školních aktivit/projektových dní, přátelské rozvoj přátelské atmosféry třídních schůzek)
- přátelská posezení v rámci pedagogického sboru/všech zaměstnanců školy, teambuilding

Cílová skupina - zákonní zástupci

- aktivní účast na konzultacích, třídních schůzkách (příp. individuálních třídních schůzkách)
- aktivní spolupráce s třídním učitelem/se školou
- vzájemná komunikace, poskytování zpětné vazby
- podpora akcí školy (lampionový průvod, karneval, vánoční jarmark, vánoční besídky apod.)
- účast na preventivním programu pro zákonné zástupce
- poradenství zákonným zástupcům - interní: pedagogové (konzultace, zprostředkování pomoci apod.), externí: odborníci z jednotlivých oblastí (PPP, SVP, klinická psychologie, OSPOD, Policie ČR, Státní zastupitelství, Probační a mediační služba apod.)

Aktivity primární prevence specifické

Cílová skupina - žáci

Plánované aktivity/ programy primární prevence pro školní rok 2024/2025		
Třída	Třídní učitel/ka	Aktivity
I. A	Mgr. Monika Černá	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)▪ Policie ČR (BESIP)▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
I. B	Mgr. Pavla Korynta, MBA	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)▪ Policie ČR (BESIP)▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
I. M	Mgr. Jolana Šrubařová	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)▪ Městská policie Karviná (Bezpečně doma a na silnici)▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
II. A	Mgr. Jana Čechovská	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)▪ Policie ČR (BESIP)▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
II. B	Mgr. Marcela Kašparová	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)▪ Policie ČR (BESIP)▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
II. C	Mgr. Jana Kovalová	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)▪ Policie ČR (BESIP)▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
II. M	Mgr. Silvie Vlčková	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)▪ Městská policie Karviná (Bezpečně doma a na silnici)▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
III. A	Mgr. Petra Ponczová	<ul style="list-style-type: none">▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU)▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci)

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Policie ČR (BESIP) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
III. B	Mgr. Lenka Nytrová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Policie ČR (BESIP) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
III. M	Mgr. Lenka Poláchová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Městská policie Karviná (Bezpečně doma a na silnici) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
IV. A	Mgr. Gabriela Buriánová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Policie ČR (BESIP) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
IV. B	Mgr. Daniela Korpasová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Policie ČR (BESIP) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
IV. M	Mgr. Radek Krnáč	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Městská policie Karviná (Šikana) ▪ Nezisková organizace Kometa (exkurze) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
V. A	Mgr. Janka Putalová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Policie ČR (Trestní odpovědnost, šikana) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
V. B	Mgr. Nataša Dziadziová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Policie ČR (Trestní odpovědnost, šikana) Den off-line (celoškolní projektový den)
V. M	Bc. Kamil Pietrowski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Městská policie Karviná (Alkohol, kouření) ▪ Nezisková organizace Kometa (exkurze) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Cesta k dospělosti) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VI. A	Mgr. Jana Klementová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Policie ČR (Šikana) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VI. B	Bc. Jan Urner	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Etické dílny (stmelovací program zaměřený na komunikaci a spolupráci) ▪ Policie ČR (Šikana) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VI. M	Mgr. Anna Foltisová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Městská policie Karviná (Kyberšikana) ▪ Nezisková organizace Kometa (exkurze) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Cesta k dospělosti) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)

VII. A	Mgr. Kateřina Glučová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Preventivní program PANT (Institut prevence) ▪ Policie ČR (Bereš? Zemřeš!) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VII. B	Mgr. Kateřina Šantorová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Policie ČR (Bereš? Zemřeš!) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VII. M	Mgr. Jiřina Stenclá	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Městská policie Karviná (Kyberšikana) ▪ Nezisková organizace Komet (exkurze) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Růst a zrání osobnosti) ▪ Petr Harazin (Chlast je droga) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VIII. A	Mgr. Eva Kantorová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Policie ČR (Bereš? Zemřeš!) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Já a moje vztahy, Ohrožení pornografií) ▪ Petr Harazin (Chlast je droga) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VIII. B	Mgr. Vojtěch Čorba	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Policie ČR (Bereš? Zemřeš!) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Já a moje vztahy, Ohrožení pornografií) ▪ Petr Harazin (Chlast je droga) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
VIII. M	Ing. Monika Brandlová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Městská policie Karviná (Drogy) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Já a moje vztahy, Ohrožení pornografií) ▪ Petr Harazin (Chlast je droga) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
IX. A	Mgr. Miroslav Kantor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Policie ČR (Trestní odpovědnost nezletilých a mladistvých) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Já a moje vztahy, Ohrožení pornografií, Láska a početí dítěte, Odpovědné rodičovství, Zdravá sexualita) ▪ Petr Harazin (Chlast je droga) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
IX. B	Mgr. Petra Lasotová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Policie ČR (Trestní odpovědnost nezletilých a mladistvých) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Já a moje vztahy, Ohrožení pornografií, Láska a početí dítěte, Odpovědné rodičovství, Zdravá sexualita) ▪ Petr Harazin (Chlast je droga) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)
IX. M	Mgr. Ondřej Sobaňski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpečně v online prostoru (beseda vedená ŠMP + TU) ▪ Městská policie Karviná (Drogy) ▪ Centrum pro rodinu a soc. péči (Ohrožení pornografií, Zdravá sexualita) ▪ Petr Harazin (Chlast je droga) ▪ Den off-line (celoškolní projektový den)

Cílová skupina - pedagogové a ostatní zaměstnanci

- teambuilding pro pedagogický kolektiv (s cílem začlenit nové kolegy do týmu, zlepšit vzájemné vztahy, podpořit komunikaci, spolupráci, týmového ducha a důvěru)
- problém ve třídním kolektivu - intervence (zásady při práci s třídním kolektivem, možnosti řešení problému formou prožitkových aktivit)
- efektivní vedení třídnických hodin - metodické vedení TU školním metodikem prevence a školním psychologem
- beseda na téma sebepoškozování žáků vedená PhDr. Richardem Mohylou

Cílová skupina - zákonní zástupci

- jak mluvit s dítětem (komunikace mezi členy rodiny, vnímání světa, hodnoty, cíle i problémy, vzájemné pochopení) - spolupráce třídního učitele a zákonného zástupce
- společný čas s dítětem (důležitost a funkce společného času, možnosti náplně tohoto času s dítětem) - spolupráce třídního učitele a zákonného zástupce
- beseda „Bezpečně v online prostoru“ - beseda s lektory firmy Edutime s.r.o.

Kontakty na externí odborníky

Sít poradenských pracovišť

Instituce	Pracovník	Telefon	E-mail
Metodikové prevence	Mgr. Andrea Matějková (krajský metodik prevence)	595 622 337	andrea.matejkova@msk.cz
	Mgr. Michaela Skřížalová (okresní metodik prevence)	597 582 371	skrizalova@pppkarvina.cz
OSPOD Karviná	Mgr. Brigita Svoreňová DiS. (vedoucí OSPOD)	596 387 772	brigita.svorenova@karvina.cz
	Bc. Lucie Haltufová (kurátor pro děti a mládež)	596 387 775	lucie.haltufova@karvina.cz
	Mgr. Monika Martinková (kurátor pro děti a mládež)	596 387 776	monika.martinkova@karvina.cz
	Bc. Miroslava Skotnicová (kurátor pro děti a mládež)	596 387 773	miroslava.skotnicova@karvina.cz
	Bc. Adriana Židková (kurátor pro děti a mládež)	596 387 774	adriana.zidkova@karvina.cz
Magistrát města Karviná (odbor sociální)	Mgr. Martina Smužová MPA (vedoucí odboru sociálního)	596 387 200	martina.smuzova@karvina.cz
Městská policie Karviná	Mgr. Petr Bičej (ředitel MP)	596 387 904	petr.bicej@karvina.cz
	Prevence kriminality	596 387 905 596 387 911	prevence@karvina.cz
	Petr Slezák (manažer prevence kriminality)	596 387 905	petr.slezak@karvina.cz
Střediska výchovné péče	Mgr. Anna Meichsnerová (etoped)	770 143 575	svp.karvina@seznam.cz
	Mgr. Simona Machovská (psycholog)	777 738 073	
Dětský diagnostický ústav Bohumín	Mgr. Patrik Ohnheiser (ředitel)	596 013 711	posta@ddu.cz
Policie ČR	por. Bc. Miroslav Kolátek (oddělení prevence PČR KŘP MS kraje)	601 560 477	miroslav.kolatek@pccr.cz
Klinický psycholog	Mgr. Lenka Dostalíková	596 380 617	dostalikova@seznam.cz

	(soukromá ambulance, Karvinská hornická nemocnice)		
	Mgr. Ivanka Martausová	596 380 629	mgr.martausova@seznam.cz
Dětský psycholog (Karviná)	RSDr. Mgr. Zbyněk Domin	737 544 859	z.domin@psychologkarvina.cz
	Mgr. Sylva Drozdová	602 959 206	sdrozdova@email.cz

Seznam organizací pro pomoc dětem a rodinám v nouzi

Instituce	Adresa	Telefon	Web	E-mail	Služby
Fond ohrožených dětí	Nádražní 410/171 702 00 Ostrava-Přívoz	596 112 341 724 667 744	www.fod-ostava.cz	fod.ostava@fod.cz	sociálně aktivizační služby, rodinné poradenství
Krizové centrum Ostrava	Nádražní 196 702 00 Ostrava-Přívoz	596 110 882	www.kriceos.cz	krizovecentrum@kriceos.cz	krizová intervence
Krizové centrum pro děti a rodinu	Bohumínská 452/50 710 00 Slezská Ostrava	778 111 281	www.css-ostava.cz/sluzba/krizovecentrum-pro-deti-a-rodinu	shorakova@css-ostava.cz (objednání: kcd@css-ostava.cz)	dětské krizové centrum
Linka bezpečí	provoz neomezeně	116 111	www.linkabezpeci.cz	pomoc@linkabezpeci.cz	krizová pomoc, sociální poradenství, intervence
Rodičovská linka	Provoz: Po-Čt 13:00-21:00 Pá 9:00-17:00	606 021 021	www.rodicovskalinka.cz	pomoc@rodicovskalinka.cz	
Bílý kruh bezpečí	28. října 124 702 00 Ostrava (v Domě kultury)	116 006 597 489 204 731 306 411	www.bkb.cz	bkb.ostava@bkb.cz	pomoc obětem trestných činů
	Intervenční centrum (tamtéž)	116 006 597 489 207 739 449 275	www.bkb.cz/kontakt/ceska-republika/ostava	ic.ostava@bkb.cz	
Rodinná a manželská poradna	Karola Šliwky 620/7 733 01 Karviná-Fryštát	596 317 575 777 499 648	www.cepp.cz	karvina@cepp.cz	psychologické a sociální poradenství
Fakultní nemocnice Ostrava	Psychiatrická ambulance pro děti a dorost	7:00-15:00; objednání pacientů: 597 373 280			
	Ambulance dětské klinické psychologie	Psychologická péče a diagnostika, duševní poruchy, autismus, psychoterapie, poruchy příjmu potravy, pediatrii, gynekologové...			
	Oddělení psychiatrické MTDZ - P	Předcházení rozvoji duševního onemocnění u dětí a adolescentů, léčba psychických potíží, podpora zotavení dětí a adolescentů s duševním onemocněním a podpora jejich reintegrace v průběhu léčby či po jejím ukončení, zvýšení kvality života dětí a adolescentů s duševním onemocněním nebo ohrožených vznikem duševního onemocnění			

Subjekty preventivních aktivit v Moravskoslezském kraji

- prevence-info.cz (kontakty, legislativa, příklady dobré praxe)
- drogy-info.cz (mapa pomoci drogově závislým v MS kraji)

Externí instituce a projekty

- projekt E-bezpečí
- projekt Kočičí zahrada
- preventivní program Unplugged
- PPP Karviná
- Krajské policejní ředitelství policie MS kraje - Oddělení prevence, územní odbor Karviná
- e-DUHA (programy primární prevence pro ZŠ a SŠ)
- programy primární prevence občanského sdružení Nebud' obět!
- centrum primární prevence Renarkon

- Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB)
- program O₂ Chytrá škola
- občanské sdružení Společně k bezpečí
- nezisková organizace Nevypusť duši
- Centrum pro rodinu a sociální péči

Náměty aktivit, metodiky

- Prázdninová škola Lipnice (materiály ke stažení)
- projekt Odyssea
- www.hranostaj.cz
- Velká kniha her
- Zásobník her
- odkazy na školním webu v sekci ŠPP - užitečné odkazy

Způsob vyhodnocení efektivity preventivního programu

Efektivita preventivního programu bude vyvozována na základě evidence a statistik výskytu rizikového chování, zpětné vazby od žáků/pedagogů/zákonných zástupců, dotazníkových šetření, anket, rozhovorů apod. Bude popsána ve zprávě o činnosti ŠMP v závěru školního roku. V souvislosti se závěry vyhodnocení bude ve spolupráci s ostatními členy ŠPP sestavena školní preventivní strategie 2025 - 2030.

PŘÍLOHA č. 1 - Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je jevem, jehož řešení si vyžaduje individuální práci s žákem a také s jeho zákonnými zástupci. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neúspěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřující k nápravě.

Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole. Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka. Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život.

Jedná se o tyto faktory:

- osobnost dítěte - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži
- poruchy chování, PAS
- zdravotní problémy žáka
- dlouhodobá absence
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu
- nepodnětné rodinné prostředí, rozdílné osobnostní a sociální podmínky života v rodině, nesprávné typy výchovy, složitá rodinná situace, dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí)
- dítě – cizinec

Doprovodné projevy školní neúspěšnosti

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
- poruchy chování – záškoláctví, útoky ze školy nebo z domova
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

Postoj dítěte a zákonného zástupce ke školní práci

Velmi důležitou roli hraje také postoj dítěte i zákonného zástupce ke škole a školní práci. Tento postoj závisí především na dobré motivaci a zvyšování sebedůvěry dítěte. Postoj žáka ke škole dále ovlivňuje i dílčí úspěchy a neúspěchy ve vzdělávacím procesu. Žáci, kteří pracují pod úrovní svých schopností a bez zvýšeného vlastního úsilí, nejsou motivováni k lepším výsledkům a bývají ve škole nespokojeni.

Neúspěch může být u žáka podnětem k většímu úsilí a snaze o zlepšení výsledků. Pokud jsou však neúspěchy příliš časté, motivace žáka se rychle snižuje.

Předcházení školní neúspěšnosti

Základní podmínkou prevence školní úspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a zákonných zástupců k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky. Na žákovu neúspěšnost upozorní vyučující jednotlivých předmětů třídního učitele. Ten následně kontaktuje zákonného zástupce, nabídne osobní jednání a přítomnost poradenských pracovníků školy (výchovný poradce, koordinátor inkluze, školní metodik prevence). Na počátku řešení školní neúspěšnosti je nutná správná diagnostika příčin – analýza žákových možností, posouzení jeho učebního stylu, vzdělávacích potřeb, osobních postojů ke škole, vzdělávání a učitelům. Na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáka volíme individuálně možná opatření.

Motivace a zvyšování sebedůvěry

- klademe na dítě přiměřené nároky
- zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky
- oceňujeme jeho jedinečnost
- umožňujeme dítěti vyslovovat vlastní názory
- podporujeme aktivitu dítěte
- pomáháme dítěti a radujeme se z jeho úspěchů
- rozvíjíme u dítěte pocit empatie
- vyhýbáme se negativnímu srovnávání

Úloha pedagogických pracovníků

- znají žákovy vzdělávací možnosti a jsou se žákem v pravidelném kontaktu
- mají přehled o úrovni vědomostí a dovedností žáka
- spolupracují s třídním učitelem
- znají příčiny jeho nedostatků při plnění školních povinností
- znají žákovo rodinné zázemí a jeho zdravotní stav
- stanovují pravidla vzdělávacího procesu a způsoby hodnocení v daném předmětu
- efektivně podporují žáka a motivují jej ke školní práci
- nabízejí žákům a jejich zákonným zástupcům konzultační hodiny

Doporučené postupy při řešení školní neúspěšnosti

Plán pedagogické podpory

Třídní učitel vypracuje za aktivní spolupráce ostatních kolegů plán pedagogické podpory. Zkonzultuje ho s výchovným poradcem a seznámí s ním ostatní vyučující. Plán je založen na individuálním

přístupu k žákovi (přiměřená časová dotace k vypracování úkolů, ověření pochopení zadání úlohy, poskytování zpětné vazby, preferování ústní formy ověřování znalostí, zadávání vhodných cvičení k zopakování a upevnění učiva, důraz na zvýšenou motivaci žáka k učení, důraz na pozitivní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, využívání podpůrných pomůcek - přehledy učiva, využití pomoci spolužáků, podpůrné aktivity – oznamování termínů písemných prací a zkoušení, slovní hodnocení, doučování apod.

Návštěva odborného pracoviště

V případě přetrvávajících obtíží je zákonným zástupcům doporučena návštěva odborného pracoviště – např. PPP, SPC apod. V případě potřeby jsou žákovi poskytnuta potřebná podpůrná opatření (individualizace, pedagogická intervence, pomoc asistenta pedagoga, zohlednění obtíží, úprava metod a forem výuky atd.).

Neustálá spolupráce se zákonnými zástupci

Škola i nadále úzce spolupracuje se zákonnými zástupci, pravidelně (během třídních schůzek a konzultací, ale i mimo ně) informuje o výsledcích výchovně - vzdělávacího procesu a zároveň sleduje plnění žákovy domácí přípravy.

PŘÍLOHA č. 2 - Strategie předcházení šikany

Prioritou školy je předcházet výskytu šikanování u žáků školy (případně snížit výskyt šikany), zajistit dostatek informací a zvyšovat odolnost vůči tomuto jevu, poskytnout poradenství a včasnou intervenci v případě výskytu šikany ve škole.

Zajištění programu

- personální zajištění, zodpovědnost: preventivní tým (ŠMP, VP, ŠP), vedení školy
- zajištění informovanosti o tomto programu: organizační porada (ústně), nástěnka sborovny, školní web (písemně)

Legislativní východiska

- Zákon č. 561/2004 Sb. - Školský zákon
- Vyhláška 72/2005 Sb. - o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, čj. 20 006/2007-51
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, čj. 21291/2010-28
- Vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných – s účinností od 1. 9. 2016
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (čj.: 37 014/2005-25)
- Pravidla chování - viz školní řád

Základní pojmy

- Šikanování

Agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi, skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti a nepříjemností útoku pro oběť. Za určitých podmínek může šikana naplňovat skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu a jako takové může být řešena v součinnosti s orgány činnými v trestním řízení.

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. Šikana je zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se jimi ještě před vznikem šikanování. Na prevenci šikany by měli pedagogičtí pracovníci spolupracovat a při řešení jednotlivých případů postupovat podle předem dohodnutých postupů.

- Podoby šikany

a) **Přímá šikana** může mít podobu **fyzickou** (např. bití, plivání, tahání za vlasy), **verbální** (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře ke vzhledu, k rase, národnosti, náboženství nebo sexualitě, výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo **neverbální** (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

b) **Nepřímá šikana** má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele, rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

c) Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. **kyberšikana**, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako jsou TikTok, YouTube, Facebook, Instagram, Snapchat apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních, pohoršujících nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, odesílání a sdílení tzv. „nudes“ (nahých fotografií či videí), výhrůžné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat

apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví, a je-li to nutné, tak i za spolupráce s Policií ČR. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení.

d) **Šikana zaměřená vůči učitelům:** Škola vytváří bezpečné prostředí s atmosférou důvěry, ve kterém je tento druh rizika uznán a pravděpodobnost jeho užití je snižována preventivními mechanismy i intervencí, je-li zapotřebí. Disponuje krizovým plánem řešení šikany namířené proti pedagogům, a to v různých formách (šikana ze strany zákonných zástupců, bossing, mobbing, staffing aj.). Tyto ani jim podobné formy agrese nebudou tolerovány.

Znaky šikanování

1. Nepřímé znaky šikanování

- Žák je o přestávkách často osamoceny, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá volen do mužstva často mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá sklony k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Mívá zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svou pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Na těle má odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit. Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy.

2. Přímé znaky šikanování

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívky, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Nahánění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je obět neoplácí.
- Žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděností, odmítáním učitelům apod.

Upozornění pro zákonné zástupce, čeho si mohou všimnat

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Zvyšuje se nechuť jít ráno do školy, zvláště když dříve mělo dítě školu rádo. Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat strach.
- Ztrácí chuť k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy se vrací nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové - agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu.
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá se svěřit s tím, co jej trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody – např. opakovaně říká, že je ztratilo, příp. doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.
- Své zdravotní potíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Části Strategie předcházení šikany

Preventivní aktivity

- preventivní programy, preventivní témata v rámci jednotlivých vzdělávacích oblastí (Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a zdraví) - vhodně zařazeno do běžných vyučovacích hodin, třídnické hodiny, celoškolské projekty, mimoškolské aktivity

Postupy školy v případě výskytu šikany

1. V případě **podezření na šikanování** spolupracuje pedagog s TU, ostatními pedagogy a ostatními členy školního poradenského pracoviště, zajišťuje bezpečné prostředí pro případnou další činnost. Člen školního poradenského pracoviště postupuje ve shodě s krizovým plánem a příslušným metodickým pokynem MŠMT, tj. zahájí neprodleně zjišťování okolností případné šikany a informuje ředitele školy. V případě nutnosti jsou kontaktovány instituce pečující o bezpečí dětí a mládeže, popřípadě orgány činné v trestním řízení.

2. Vyšetřování prokázané šikany

Scénář pro počáteční šikanu

Škola má pro případ výskytu rizikových jevů zpracovány krizové plány. Tyto jsou k dispozici všem pedagogům. Níže je uveden zobecněný postup pro řešení šikany ve škole.

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili a také s obětí
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální, eventuálně konfrontační, rozhovory se svědky (nikoliv konfrontace oběti a agresorů)
5. zajištění ochrany obětem
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
 - a) rozhovor s obětmi, svědky a agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. realizace vhodné metody
 - a) metoda usmíření
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči)
8. třídnická hodina
 - a) efekt metody usmíření
 - b) oznámení potrestání agresorů
9. rozhovor se zákonnými zástupci oběti
10. třídní schůzka
11. práce s celou třídou

Základní krizový scénář pro řešení pokročilé šikany

1. První kroky pomoci
 - a) zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
 - b) bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
2. Příprava podmínek pro vyšetřování
 - a) informování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
 - b) zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
 - c) pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
 - d) oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informování zákonných zástupců
3. Vyšetřování
 - a) rozhovor s obětí a informátory
 - b) nalezení nejslabších článků a nespolupracujících svědků
 - c) individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
 - d) rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)
4. Léčba - metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Krizový plán školy v případě prokázané pokročilé šikany

1. Prvotní reakce školy

- **okamžitá ochrana oběti** – žáka co nejdříve předat zákonným zástupcům, kteří budou seznámeni s tím, co se stalo. Než se zákonní zástupci do školy dostaví, může být tento žák přemístěn dle závažnosti případu do jiné místnosti (kabinet, ředitelna), kde je zajištěn dohled dospělé osoby – vyjádří podporu a pochopení oběti.
- **dohoda o vzájemné informovanosti mezi zákonnými zástupci a školou** (zákonní zástupci – podání příp. zprávy o specializovaném vyšetření žáka, škola – seznamování s průběhem řešení případu)
- **oddělení agresorů** od kolektivu ostatních žáků ve třídě – bezprostředně po zjištění šikany, aby nemohli ovlivnit svědky.
- **rozhovory se svědky** (výpovědi všech žáků jsou pečlivě zaznamenány) – zaznamenání výpovědí musí být jasné a přesné. Je nutno zjistit a zajistit:
 1. Kdo je oběť
 2. Kdo je agresor
 3. Kde k šikaně dochází
 4. Jakou formou probíhá
 5. Jak dlouho trvá
 6. Zjištění **poznatků ostatních žáků** ze třídy
 7. Individuální **rozhovory s agresory**
 8. **Zaslání dopisu zákonným zástupcům aktérů šikany**, aby se dostavili v určenou dobu k jednání do školy.

2. Seznámení pedagogů školy s případem šikany

- Na mimořádné schůzce svolané ředitelem školy po zjištění všech okolností případu jsou **všichni pedagogové seznámeni s celým případem**.
- Jak k případu došlo, jak byl zjištěn, jak se vyšetřuje, jaké výchovné opatření vedení školy navrhuje a **jak se bude dál pracovat s klimatem této třídy**.
- **Pedagogové odsouhlasí výchovné opatření pro agresory šikany**. Z porady je vyhotoven zápis, kde je dohodnut jasný postup školy.
- **Školní metodik prevence následně znovu upozorní všechny pedagogy** na existenci MP MŠMT Čj.: č.j. MSMT-21149/2016, doporučí jej k opětovnému prostudování.
- Vyzve pedagogy, aby využívali např. monitorování chování žáků o přestávkách nejen ve třídách, ale především v odlehlých prostorách areálu školy.
- Při výskytu jakéhokoli náznaku takového chování mají učitelé okamžitě informovat vedení školy a ŠMP či VP.

3. Individuální schůzky zákonných zástupců aktérů celého případu (agresorů, oběti)

- **Schůzky zákonných zástupců agresorů budou probíhat jednotlivě** za přítomnosti výchovného poradce, školního metodika prevence, příp. zástupce vedení školy, třídního učitele.
- Je vhodné, aby se na schůzku dostavili pokud možno oba zákonní zástupci žáka.

- Zákonní zástupci jsou seznámeni s celým případem a výchovným opatřením, které bude agresorovi ze strany školy uděleno. **Zákonní zástupci žádného z aktérů nejsou do školy zváni, dokud nedojde k prošetření a uzavření případu!**
- **Je vyhotoven zápis z jednání**, který obdrží jak škola, tak zákonní zástupci. Zápis z jednání je stvrzen podpisem obou jednajících stran.
- **Zákonným zástupcům je nabídnuto případné specializované vyšetření žáka.** (např. PPP, SVP) Záleží na závažnosti a okolnostech případu.
- Následně proběhne **schůzka se zákonnými zástupci oběti**, kteří budou také velmi **podrobně seznámeni s řešením případu a s výchovnými opatřeními**, které škola učinila k nápravě situace. Také tito zákonní zástupci obdrží podepsaný zápis z jednání.
- **Zúčastnění zákonní zástupci budou seznámeni s dalšími postupy školy** v rámci ošetření vztahů mezi žáky ve třídě (odborná pomoc - etoped, uskutečnění dlouhodobého prožitkového programu odbornou institucí pro tuto třídu).

4. Mimořádné třídní schůzky se zákonnými zástupci

(důležité je načasování schůzek, po udělení výchovných opatření)

- Je v kompetenci vedení školy, zda **proběhnou třídní schůzky se zákonnými zástupci** na celé škole, nebo ve třídách, u nichž mohou nastat podobné potíže, či jen ve třídě, v níž se šikana vyšetřovala.
- Na schůzce jsou **zákonní zástupci obecně seznámeni s případem**, průběhem vyšetřování a následným ošetřením vztahů např. odbornou institucí.
- Zákonní zástupci jsou **seznámeni s přímými a nepřímými znaky šikany**, mají možnost získat kontakty odborných institucí, které se šikanou zabývají, na schůzce může být přítomen odborný pracovník, který zodpoví případné dotazy zákonným zástupcům.
- Zákonní zástupci jsou ubezpečeni, že se škola snaží tomuto sociálně-nežádoucímu jevu předcházet a pokud je zjištěn, umí jej kvalitně vyřešit.

5. Třídnická hodina pro žáky

- **Žáci školy jsou obecně informováni o případu a vyřešení šikany** na škole, mají možnost formou dotazů ve Schránce důvěry se informovat podrobněji o šikaně.
- Třídními učiteli jsou žákům opětovně připomenuty varianty přímých a nepřímých znaků šikany a to přiměřeně ke svému věku.
- **Jsou opětovně informováni o tom, kam se obrátit, pokud budou oni svědky nebo obětí šikany** (VP, TU, ŠMP, rodiče, elektronická schránka důvěry, tel. kontakt na krizové linky – nástěnka ve škole.)

6. Návrh nápravných opatření

- **Výchovná opatření:** Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele, snížení známky z chování
- **Realizace individuálního výchovného plánu agresora**
- **Převedení do jiné třídy, pracovní či jiné výchovné skupiny**
- **Doporučení zákonným zástupcům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (SVP)**
- **V mimořádných případech se užijí další opatření:**
 - Doporučení rodičům na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.
 - Podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
 - Vyrozměnění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.
- Školské zařízení řeší tuto problematiku na základě opatření ve výchově, systému hodnocení svěřence zařízení popř. programu rozvoje osobnosti dítěte.
- **Oběti i agresoru šikanování se doporučuje nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.**
- **Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem.**

Odpovědnost zákonných zástupců a školy, jejich vzájemná komunikace

Zákonní zástupci mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte, mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině. Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte.

Škola má odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a to při přechodném dohledu (tj. podle vyhlášky č. 263/2007 Sb. při vyučování a v přímé souvislosti s ním) a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé oběti šikany poskytnout okamžitou pomoc. Zároveň škole vyvstává ohlašovací povinnost zákonnému zástupci, v případě nutnosti pak také orgánu sociálně-právní ochrany dětí, popřípadě Policii ČR – povinností školy je odvrátit hrozící nebo trvající nebezpečí, popřípadě oznámit a překazít páchání trestného činu.

Škola každoročně na první třídní schůzce informuje rodiče o Strategii předcházení šikany, Školním řádu a činnosti školního poradenského pracoviště. Rovněž je žákům sděleno, že mají možnost použít schránku důvěry.